

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ DE PE LÂNGĂ PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

SUPLIMENT LA REVISTA "ADMINISTRAREA PUBLICĂ"

Iurie LEANCĂ: Descentralizarea înseamnă îmbunătățirea vieții oamenilor la nivel local

*Interviu cu Premierul Iurie Leancă după
ședința Comisiei paritare pentru descentralizare*

CORRESPONDENTUL: Dle Prim-ministru, Strategia națională de descentralizare a fost adoptată anul trecut, în luna aprilie. Cum decurge realizarea Strategiei? Se regăsește domeniul respectiv printre prioritățile Guvernului pe care îl conduceți?

Iurie LEANCĂ: Descentralizarea rămâne o prioritate indiscutabilă a Guvernului Republicii Moldova. În Programul de guvernare, am ales o abordare cuprinzătoare, punând accent pe modernizarea concomitentă a administrației publice centrale și locale.

Pentru noi, descentralizarea înseamnă îmbunătățirea condițiilor de trai ale oamenilor la nivel local prin asigurarea autonomiei primăriilor, prin modificarea modalității de finanțare a acestora, precum și participarea largă a cetățenilor în viața comunităților și, în consecință, dezvoltarea

durabilă a tuturor satelor și comunelor din țară.

Am primit semnale pozitive de la partenerii de dezvoltare după adoptarea Strategiei naționale de descentralizare – vedeți, de exemplu, raportul de progres al Moldovei în cadrul Politicii Europene de Vecinătate din martie anul curent. Dar, bineînțeles, nu trebuie să ne oprim acum.

Echipele de lucru au elaborat deja proiectul strategiei de descentralizare în educație, care este, la rândul său, parte a reformei din educație. Sunt în proces de elaborare strategiile sectoriale de descentralizare a serviciilor. Se lucrează asupra descentralizării patrimoniale și delimitării clare a competențelor autorităților locale și centrale. Am făcut progrese importante în descentralizarea financiară.

Așteptăm implicarea cât mai activă a tuturor ministerelor, agențiilor guvernamentale și a altor instituții de stat în acest efort pentru a realiza ceea ce ne-am propus: primării puternice în toate localitățile țării, servicii mai bune și mai accesibile, oferite la nivel local, și oameni mai implicați în adoptarea deciziilor în comunitățile lor.

COR.: Ați menționat des-

(Continuare în pag. 3)

Admiterea 2013

Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova

anunță admiterea prin concurs la studii superioare de masterat:

- DE CERCETARE, învățământ de zi, cu durată studiilor de 2 ani la specializările: „Teoria și practica administrației publice”, „Management” „Relații internaționale”.

Admiterea se realizează la locuri cu finanțare bugetară și prin contract.

Participanții la concurs prezintă Comisiei de admitere următoarele acte:

- diploma de licență sau echivalentă cu suplimentul în original și o copie;
- copia carnetului de muncă (dacă este) autenticată de către Serviciul personal;
- certificatul medical-tip;
- 4 fotografii (3x4);
- copia buletinului de identitate

Depunerea actelor: 16 iulie - 30 iulie 2013.

Candidații vor susține următoarele probe de admitere:

- examen la specialitate;
- test pentru verificarea abilităților de comunicare în limba străină;
- test de evaluare a competențelor digitale (utilizarea calculatorului).

Probele de admitere (formă orală) vor avea loc în perioada 30 iulie -02 august 2013.

Adresa noastră:

Chișinău, str. Ialoveni, 100,
Academia de Administrare Publică,
Comisia de admitere
tel. 28-48-48, tel/fax 28-48-71
email: admiterea2013@aap.gov.md
Autobuz nr. 11
Microbuz nr. 124, 180, 136

www.aap.gov.md / Admitere 2013

Întrevedere Nicolae TIMOFTI – Stefan FULE

Președintele Republicii Moldova, Nicolae Timofti, a avut recent o întrevedere la Strasbourg, la sediul Parlamentului European, cu Stefan Fule, comisarul european pentru Extindere și Politici de Vecinătate. Cei doi oficiali au salutat în debutul discuției finalizarea negocierilor între Republica

Moldova și Uniunea Europeană pe marginea Acordului de Asociere și a Acordului de Liber Schimb Cuprinzător și Aprofundat.

Comisarul european a subliniat că este important ca în continuare autoritățile de la Chișinău să se concentreze pe consolidarea statului de drept și separarea puterilor în stat, precum și pe fortificarea instituțiilor democratice. „Uniunea Europeană este ferm hotărâtă să sprijine Republica Moldova în realizarea acestor obiective”, a spus Stefan Fule.

Nicolae Timofti și Stefan

Fule au abordat pe larg problema justiției din Republica Moldova. Șeful statului și-a asigurat interlocutorul că autoritățile de la Chișinău vor utiliza într-un mod transparent și eficient fondurile acordate de Uniunea Europeană pentru reformarea justiției din Republica Moldova. „Suntem decisi să întreprindem toate acțiunile necesare îmbunătățirii actului de justiție și, în particular, să eliminăm din sistemul judecătoresc magistrații care compromit procesul de modernizare a justiției”, a declarat președintele Timofti.

Nicolae Timofti și Stefan

Fule au convenit asupra unui șir de acțiuni comune ale Uniunii Europene și Republicii Moldova în vederea parafării Acordului de Asociere, în perspectiva summit-ului Parteneriatului Estic de la Vilnius. Stefan Fule a subliniat că acest document va aduce beneficii Republicii Moldova și cetățenilor săi.

Șeful statului a mai avut întrevederi la Strasbourg cu președintele Consiliului European, Herman van Rompuy, și cu secretarul Comisiei Europene pentru Democrație și Drept (Comisia de la Veneția), Thomas Markert.

Vizită de documentare la CpDOM

Președintele Parlamentului Republicii Moldova, Igor Corman, a efectuat o vizită de documentare la Centrul pentru Drepturile Omului din Moldova.

Principalele subiecte abordate în cadrul discuțiilor cu avocații parlamentari și conducătorii reprezentanțelor teritoriale au vizat aspecte legate de implementarea reformelor în sectorul justiției în vederea redării încrederii cetățenilor în statul de drept, precum și

colaborarea dintre Parlament și Centrul pentru Drepturile Omului din Moldova în scopul perfectării cadrului legislativ național și ajustării acestuia la standardele internaționale.

Igor Corman s-a referit la misiunea avocaților parlamentari, la rolul lor în consolidarea statului de drept, deoarece prin medierea dialogului dintre autoritățile publice și societate, pot oferi soluții eficiente de îmbunătățire a lucrurilor. Președintele Parlamentului i-a îndemnat pe avocații parlamentari să acorde o atenție sporită cetățenilor care au nevoie de asistență juridică și, în special, să fie cât mai aproape de necesitățile oamenilor din raioane.

Președintele Parlamentului a menționat disponibilitatea

Legislativului de a acorda sprijinul necesar Centrului pentru Drepturile Omului din Moldova pentru ca instituția să fie una independentă, transparentă, iar avocații parlamentari să-și îndeplinească eficient atribuțiile. Igor Corman a menționat că în sesiunea de toamnă a Parlamentului va fi examinat proiectul elaborat de grupul de lucru, creat de Ministerul Justiției, cu referire la îmbunătățirea cadrului normativ ce se referă la activitatea instituției naționale a ombudsmanilor.

Directorul Centrului pentru Drepturile Omului din Moldova, avocatul parlamentar Anatolie Munteanu, a reiterat că instituția avocaților parlamentari va asigura, și în continuare, echilibrul între autoritățile pu-

blice și societate, va contribui la apărarea drepturilor omului prin prevenirea încălcării acestora și repunerii în drepturi, la perfecționarea legislației în domeniu și educarea juridică a populației. Totodată, Anatolie Munteanu a solicitat sprijinul Parlamentului pentru adoptarea amendamentelor la Legea cu privire la avocații parlamentari și la alte acte conexe.

Vizita la Centrul pentru Drepturile Omului din Moldova se înscrie în seria de vizite efectuate, la inițiativa Președintelui Parlamentului Igor Corman, în instituțiile publice aflate sub control parlamentar. Până la sfârșitul lunii curente, Președintele Parlamentului urmează să viziteze toate autoritățile publice aflate sub control parlamentar.

Premierul Iurie LEANCĂ s-a aflat în vizită la București

La București Primul-ministru moldovean s-a întâlnit cu omologul său român, Victor Ponta, care

a exprimat încă o dată sprijinul total pe care România îl acordă eforturilor de integrare europeană. „Summit-ul de la Vilnius, din această toamnă, va fi un moment extrem de important și sunt absolut convins că pentru Republica Moldova deciziile adoptate acolo, din partea Uniunii Europene, vor fi deciziile cele mai bune, iar eu, în mod public, alături de

toți cei din România, suntem cei mai convinși avocați și promotori în Europa ai procesului de integrare europeană a Republicii Moldova”, a declarat Victor Ponta.

Cei doi premieri au discutat despre proiectele comune din zona energiei, în special gazo-ductul Iași-Ungheni și linia de conexiune de energie electrică; proiectele de asistență și

cooperarea transfrontalieră.

Un alt subiect abordat de cei doi oficiali a fost agenda europeană a Republicii Moldova, în special parafarea și semnarea, pe parcursul mandatului Comisiei Europene actuale și mandatului Parlamentului și Guvernului de la Chișinău, a Acordului de Asociere, inclusiv Acordul de liber schimb cu Uniunea Europeană.

Iurie LEANCĂ: Descentralizarea înseamnă îmbunătățirea vieții oamenilor la nivel local

(Sfârșit. Început în pag. 1)

centralizarea financiară. Totuși, se pare, că nu toți primarii sunt de acord cu noua formulă de transferuri de la nivelul central la cel local, prevăzută în modificările la legea finanțelor publice locale.

I.L.: În realizarea acestei reforme, ne conducem de ideea că în Moldova se poate trăi bine și departe de capitală. Iar acest lucru poate fi realizat dacă revizuim formula de transferuri de la nivel central către primării și facem aceste transferuri mai echitabile, eliminând factorii ce încurajează corupția la nivelul autorităților raionale și locale.

Legea finanțelor publice locale în redacție nouă, adoptată de Parlament în prima lectură acum două săptămâni, prevede o formulă de transferuri către bugetele locale după numărul de locuitori și capacitate fiscală. Sperăm că forul legislativ va reuși să adopte legea în lectură finală în timp util, astfel, încât toate cele aproape 900 de primării din Moldova să beneficieze de transferuri mai echitabile la bugetele locale și fonduri mai ample, deja începând cu anul 2014. În consecință, majorita-

tea primăriilor vor avea bugete mai mari și mai autonome. Acest lucru le va permite să atragă și fonduri suplimentare pentru dezvoltare – din programe europene sau prin investiții private – ce vor avea un impact corespunzător: crearea locurilor de muncă în teritoriu.

COR.: Ați prezidat recenta ședință a Comisiei Paritare pentru implementarea Strategiei naționale de descentralizare. Care au fost problemele abordate în cadrul acestei ședințe?

I.L.: La această ședință am audiat rapoartele de progres privind elaborarea strategiilor de descentralizare sectorială ale Ministerelor Economiei, Educației, Finanțelor și Muncii. Am agreeat metodologia de evaluare a capacităților autorităților publice locale. Această metodologie ne va permite să estimăm cât de eficiente sunt, în prezent, cele aproape 900 de primării din Moldova pentru a avea o idee clară asupra sistemului general și a implementa mai eficient reforma descentralizării sub toate aspectele.

La sfârșitul reuniunii, am trasat prioritățile instituțiilor implicate în reformă pentru următoarea perioadă. Am îndemnat ministerele de resort și Cancelaria de Stat să-și

sporească eforturile pentru elaborarea și aprobarea, până la sfârșitul acestui an, a tuturor strategiilor sectoriale de descentralizare, prevăzute de Strategia națională, astfel încât ele să poată fi realizate în următorii doi ani.

COR.: Dle prim-ministru, care este finalitatea realizării Strategiei? Ce ne dorim să obținem după realizarea reformei de descentralizare?

I.L.: Noi pornim de la premisa că toți cetățenii Republicii Moldova – femei, bărbați, grupuri vulnerabile – au dreptul să primească servicii locale de calitate, să poată trăi și munci acasă, acesta fiind scopul urmărit de Guvern în realizarea descentralizării. Statul trebuie să își asume această responsabilitate ce o are în fața cetățenilor și să dezvolte politici, să aloce competențe și resurse în așa fel, încât furnizarea serviciilor să devină o realitate în scurt timp, promovând oportunitățile economice și deschiderea noilor locuri de muncă la nivel local.

Este necesar să înțelegem în ce măsură fiecare autoritate locală are capacitățile materiale, umane și financiare pentru îndeplinirea responsabilităților încredințate, ca apoi să adoptăm politicile cele mai

adequate pentru stimularea celor mai capabili sau pentru ajutorarea sau restructurarea celor care nu dispun de capacități suficiente, respectând autonomia locală.

COR.: Veți reuși să realizați pe deplin reforma de descentralizare până la sfârșitul mandatului acestui Guvern?

I.L.: Reforma sistemului de administrare locală este un proces de lungă durată. Ea presupune și o revizuire periodică a impactului schimbărilor efectuate. Ne vom strădui să implementăm cele mai importante sarcini prevăzute de Strategia națională de descentralizare în perioada mandatului nostru, astfel încât schimbările să fie pozitive și ireversibile.

Pentru noi este important ca noile legi, reguli, competențe, servicii și abordări în autonomia administrației locale să fie aprobate și funcționale până în 2015, când vor avea loc alegeri locale generale. Astfel, vom asigura noilor aleși locali un sistem al administrației publice locale nou, mai bine pus la punct și mai eficient.

COR.: Vă mulțumim.

*Interviu realizat de
Lucia APRODU*

Ședința Comitetului de conducere al PCDLI

La lucrările ședinței au participat reprezentanții ministerelor educației, dezvoltării regionale, finanțelor și muncii, implicate în reformă, Iurie Țap, șeful Comisiei parlamentare speciale pentru descentralizare, reprezentanții guvernelor donatoare și ai Cancelariei de Stat, și membrii echipei PCDLI.

Mihai Roșcovan, managerul de program al PCDLI, a prezentat un raport de activitate

al Programului Comun pentru Dezvoltare Locală Integrată (PCDLI) pentru primul semestru al anului 2013, accentuând că o atenție specială, în această perioadă, a fost acordată elaborării și dezbaterii strategiilor sectoriale de descentralizare.

Ulrik Birk-Petersen, șeful secției pentru Politica europeană de vecinătate și Rusia a Ministerului danez de externe, a mulțumit echipei Programului pentru

prezentare și a exprimat susținerea guvernului Danemarcei pentru realizarea rapidă a reformei de descentralizare în Republica Moldova. Danemarca a contribuit cu 5 milioane de dolari la susținerea fazei actuale a PCDLI.

La încheierea ședinței, participanții au aprobat raportul de activitate al Programului pentru primul semestru al anului 2013, planurile de activitate pentru a doua jumătate a anu-

lui, și pragurile maxime pentru granturile ce vor fi acordate în cadrul PCDLI.

Programul comun pentru dezvoltare locală integrată, faza 2013-2015, este coordonat de Cancelaria de Stat și implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare și Entitatea ONU pentru abilitarea femeilor și egalitatea genurilor, cu susținerea financiară a guvernelor Danemarcei și Suediei.

Protecția copiilor – o prioritate națională

Copiii aflați în situație de risc a devenit o problemă agravantă pentru societatea noastră. Și-a spus cuvântul, în primul rând, fenomenul migrației, care a distrus familii întregi, lăsând

Basarabeasca, Cimișlia, Dubăsari și Ialoveni, în total 100 de persoane.

După cum ne-a informat managerul de proiect, dl Vasile Croitoru, cursurile sunt desfășurate

este de a instrui temeinic primarii și asistenții sociali comunitari pentru a se încadra activ și în cunoștință de cauză în activitatea, de mare însemnătate națională, privind protecția copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți. Fiecare comunitate, fiecare raion trebuie să-și facă o bază de date pentru a fi luat la evidență fiecare copil din această categorie, bază de date care să fie permanent actualizată și situația să fie sub control, să fie monitorizată și în caz de necesitate să fie luate măsurile adecvate. În această ordine de idei, continuă managerul de proiect, țin să menționez Proiectul Legii cu privire la protecția socială a copiilor în situație de risc, care va îmbunătăți cu mult legislația în domeniu și va crea premise pentru eficientizarea acțiunilor privind protecția copiilor din categoriile vulnerabile. Este important de anticipat cazurile nedorite, cu

evidență și monitorizată evoluția situației lor. La Cimișlia sunt întreprinse măsuri concrete în această direcție. Anul acesta pe lângă Direcția asistență socială a fost deschis un Centru pentru drepturile copilului și familie unde activează 3 asistente sociale, funcționează cantina socială. În realizarea acestor activități Centrul cooperează cu Fundația „Concordia”.

Dnele Eugenia Pociumban, specialist principal în cadrul Direcției și Svetlana Ghilaș, asistentă socială comunitară din Satul-Nou, Cimișlia, au menționat că în activitatea lor accentul este pus pe identificarea problemelor după caz, fiind permanent monitorizată starea în care se află copiii în situație de risc. Pentru soluționarea mai eficientă a problemelor este necesar, în opinia lor, de prevenit cazurile de încălcare a drepturilor copiilor.

Primarul de Javgur, Cimișlia, dl Gheorghe Vacarciuc, este

pe drumuri copii fără tutelă și căldura părintească. Conform recensământului, efectuat de specialiștii Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, în asemenea situație se află circa 170 mii de copii din toată republica.

Pentru monitorizarea situației și adoptarea măsurilor de rigoare în vederea asigurării protecției copiilor, acum doi ani a fost lansat proiectul **„Protecția copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți”, implementat cu suportul financiar al Comisiei Europene, Ministerului Muncii și Politicilor Sociale al Italiei, Agenției Cehe pentru Dezvoltare și Fundației Cehe Caritas și în parteneriat cu Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova și Universitatea de Stat din Moldova.**

Proiectul se finalizează cu organizarea cursurilor de instruire a primarilor și asistenților sociali din republică, desfășurate în cadrul Academiei de Administrare Publică. Primul curs a demarat pe 8 iulie, curent, la care au participat specialiștii în domeniu din raioanele

șurate pe etape, timp de trei luni de zile, pentru a fi instruiți primarii și specialiștii din toate primăriile din republică, numărul total al lor fiind de 2150 de persoane. Prelegerile în cadrul cursurilor de instruire sunt ținute de către reprezentanții Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei: dna Veronica Dumbrăveanu, șefa Direcției protecția familiei și drepturilor copilului, dl Corneliu Țăruș, șef-adjunct al Direcției, dna Rodica Moraru, șefa Secției asistență socială pentru copii, dl Andrei Leu, consultant principal, alți specialiști. Pe agenda de lucru a cursurilor sunt incluse asemenea teme cum ar fi: Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului, Convențiile Consiliului Europei și celei de la Haga, prezentarea sistemului de protecție a copilului în Republica Moldova care include servicii sociale adresate familiilor cu copii și copiilor în situație de risc, procedurilor și instrumentelor de identificare, evaluare, asistență, referire, monitorizare și evidență a copiilor în situații de risc și a copiilor separați de părinți.

Scopul acestor cursuri, menționează dl V. Croitoru,

caracter antisocial, de a fi evitate și de asigurat pentru copii un viitor decent cu perspectivă de încadrare sănătoasă în societate.

Dna Lidia Cristea, specialist în Direcția asistență socială și protecția familiei din Cimișlia, susține că aceste cursuri le va ajuta cu mult la îndeplinirea sarcinilor privind protecția drepturilor copiilor. Este vorba, în primul rând, de crearea bazei locale de date, ca toți copiii aflați în stare de risc sau separați de părinți să fie luați la

de părere ca la elaborarea și adoptarea legislației în domeniu să fie consultată societatea civilă, care cunoaște mai bine situația din teritoriu și măsurile adecvate de soluționare a lor. Ar fi un mare avantaj de informat societatea despre drepturile copiilor, că ar fi bine ca și copiii să cunoască mai bine drepturile lor și atunci problemele vor fi soluționate cu mult mai eficient în interesul societății, a comunităților.

Reuniune Federația SINDASP - MMPSF

Recent, la Academia de Administrare Publică de pe

semnale din partea membrilor de sindicat, conducători și salariați din direcțiile și secțiile de asistență socială din teritorii, cu privire la anumite probleme cu care se confruntă în activitatea lor cotidiană de prestare a serviciilor de calitate.

În cadrul discuțiilor purtate, părțile au căzut de acord că dez-

lângă Președintele Republicii Moldova avut loc o reuniune a conducerii Federației Sindicatelor Angajaților din Serviciile Publice SINDASP și Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei cu participarea președintelui Federației dl Vlad Canțir și a vicepreședintelui dl Victor Moloșag, a ministrului muncii, dnei Valentina Buliga, și a conducătorilor direcțiilor/secțiilor de asistență socială din Consiliile orașenești și raionale, prezenți la cursurile de dezvoltare a măiestriei profesionale din cadrul Academiei.

Întrunirea a fost programată la inițiativa Federației SINDASP, în adresa căreia au parvenit pe parcursul ultimilor ani multiple

baterii în astfel de format, sindicat – autoritate publică, sunt benefice. Conducătorii structurilor de asistență socială au avut prilejul să abordeze, o dată în plus, problemele apărute în activitatea lor. Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei a expus măsurile și acțiunile care se întreprind și soluțiile de perspectivă. Mai mult ca atât, au fost date asigurări că Federația SINDASP va fi informată despre transformările și modernizarea direcțiilor/secțiilor de asistență socială și protecție a familiei din teritorii în scopul îmbunătățirii atât a condițiilor de muncă a salariaților, cât și a serviciilor acordate populației.

În același context, Federa-

ția Sindicatelor Angajaților din Serviciile Publice a prezentat

mei și a statelor de personal ale direcțiilor/secțiilor de asistență

ministerului revendicările solicitate de către angajații direcțiilor/secțiilor de asistență socială și protecție a familiei, în vederea examinării și soluționării problemelor cu care se confruntă pe parcursul mai multor ani, după cum urmează:

- revizuirea statutului și structurilor direcțiilor/secțiilor de asistență socială din teritorii și salarizarea adecvată, ținând cont de numărul real al angajaților și volumul de lucru îndeplinit;

- modificarea actelor normative, care sunt contradictorii și discriminatorii pentru angajații diferitor subdiviziuni ale autorităților publice locale și centrale;
- reexaminarea organigra-

socială și protecție a familiei sub aspectul completării acestora cu încă trei funcții: specialist în domeniul managementului resurselor umane, jurist și psiholog;

- stabilirea unui adaos la salariu pentru condiții speciale de muncă (condiții nocive), având în vedere specificul muncii și contingentul de populație deservit;

- revizuirea Legii cu privire la ajutorul social, reglementând concret mecanismul de aplicare în practică.

Federația SINDASP, militând pentru o conlucrare durabilă, a asigurat membrii de sindicat că va monitoriza soluționarea problemelor abordate.

Cor. „FP”

Integrarea profesională în funcția publică

În perioada 24 iunie – 05 iulie curent, în cadrul Academiei de Administrare Publică s-a desfășurat cursul de dezvoltare profesională „Integrarea profesională în funcția publică” pentru funcționarii publici debutanți din cadrul Ministerului Finanțelor și Inspectoratului Fiscal Principal de Stat.

Programa de instruire a fost elaborată în colaborare cu Cancelaria de Stat, scopul fiind dezvoltarea competențelor, abilităților și atitudinilor profesionale ale funcționarilor publici debutanți necesare pentru îndeplinirea funcției publice.

Pe parcursul orelor de curs funcționarii publici s-au famili-

arizat cu cele mai importante obiective privind îndeplinirea atribuțiilor de serviciu: prevederile cadrului normativ ce reglementează activitatea funcționarului public; teoria și practica organizării și funcționării administrației publice; dezvoltarea abilităților de pro-

cesare a informației, elaborare a notelor informative, rapoartelor, proiectelor de decizii, scrisorilor etc.; comunicarea eficientă; modelarea aptitudinilor pentru: soluționarea petițiilor în administrația publică centrală; implementarea principiilor și normelor de con-

duită; inițiere în guvernarea electronică.

Pentru o mai bună însușire a materialului de către funcționarii publici debutanți au fost utilizate metode avansate de instruire, precum prezentările și discuții la temă, studii de caz, brainstormingul, investigațiile de grup etc.

Participanții la cursul de dezvoltare profesională au convenit pentru o colaborare ulterioară cu Academia de Administrare Publică și frecventarea Bibliotecii Științifice a Academiei pentru studierea mai aprofundată a literaturii de specialitate.

Cor. „FP”

Împreună pentru o administrare eficientă

S-a încheiat încă un an de studii la Academia de Administrare Publică, un an deosebit, marcat de aniversarea de 20 de ani de la fondarea Academiei. Au fost ani de căutări, de idei novatoare și afirmare, Academia devenind una dintre cele mai prestigioase instituții de învățământ superior din țară. Interesul pentru știința administrației a crescut cu mult, aici venind la studii funcționari de cel mai înalt rang, precum deputați în Parlamentul Republicii Moldova, miniștri, viceministri, președinți de raioane, reprezentanți ai autorităților publice de toate nivelurile, dar și dinastii întregi de funcționari publici. Un altă tendință, la fel de semnificativă, sunt studiile în echipă, când o autoritate publică este reprezentantă concomitent de mai mulți audienți, un exemplu fiind primăria Trușeni, municipiul Chișinău.

Primarul de Trușeni, Ion Apostol, având deja o anumită experiență și practică de lucru, îndeplinind, până a fi ales primar, funcția de viceprimar, în activitatea sa a mizat, în primul rând, pe munca în echipă.

„Are o mare însemnătate când este o conlucrare constructivă între funcționarii primăriei și între aleșii locali, spune primarul. Cu eforturi comune se poate de rezolvat multe probleme și cu folos pentru comunitate. Acum comuna Trușeni, care include și satul Dumbrava, numără peste 10 mii de locuitori, dispune de o sferă socială dezvoltată, aici își desfășoară activitatea peste 50 de agenți economici. Își spune cuvântul și specificul de a se afla în componența mun. Chișinău. Și pentru a administra eficient comuna, în interesul și spre binele locuitorilor, sunt necesare cunoștințe trainice, pe care le putem acumula doar la Academia de Administrare Publică. M-am convins de acest lucru și în timpul unor cursuri de perfecționare a măiestriei profesionale de la Academie la care am participat fiind încă viceprimar. De aceea, am hotărât să ne perfecționăm împreună la acest Centru național de pregătire a funcționarilor publici. Căci numai în echipă putem face lucruri mari. Chiar din primele zile de studii am simțit căldura și

amabilitatea profesorilor de la Academie, înaltul lor profesionalism în predarea disciplinelor incluse în programa de studii. Aș vrea să remarc, după cum a spus și rectorul Academiei, dl Vasile Marina, că toate disciplinele sunt absolut necesare și trebuie studiate profund”.

Împreună cu **primarul Ion Apostol** fac studii la Academie **viceprimarul Elena Lupașcu și Dinu Severin, specialist în probleme de arhitectură și amenajare a teritoriului. Și toți trei la specializarea „Administrarea Publică”**, pentru a implementa mai efektiv știința administrației în teritoriu. **Elena Lupașcu** a încheiat deja anul doi de studii. Dumneaei explică astfel motivația de a se implica în administrația publică.

„De profesie sunt pedagog. În ultimul timp am fost directorul gimnaziului nr.99 din Trușeni. La întâlnirile cu părinții elevilor discutăm și despre problemele comunei, ale sferei sociale, care erau multe nesoluționate. Atunci m-am gândit că sunt necesare schimbări, care pot fi realizate doar fiind în administrația publică locală. Și când primarul Ion Apostol m-a propus la funcția de viceprimar, am acceptat, fiind responsabilă de sarcinile de funcție. Era ceva nou pentru mine și pentru a face față cerințelor am hotărât să fac studii la Academia de

Administrare Publică, la specializarea „Administrarea publică”. Grupa noastră s-a dovedit a fi una foarte bună: trei președinți de raioane, primari, alți funcționari din organele de stat. Profesorii de la Academie, buni profesioniști, inclusiv cei de la primăria municipală, ne-au îmbogățit cu mult cunoștințele în domeniul științei administrației, care deja ne ajută mult în activitatea noastră. Și faptul că studiem concomitent trei funcționari de la primărie este un mare avantaj în a spori eficiența muncii în echipă.

Dinu SEVERIN: „Studiez la specializarea „Administrare publică”, cercetare. Sunt absolut necesare aceste cunoștințe care completează cele acumulate la Universitatea Tehnică, îndeosebi în domeniul legislației. În comuna noastră avem multe întovășiri pomicole, dar și problemele amenajării teritoriului, în ansamblu pe comună, sunt multe și variate. Astfel, că studiile de la Academia de Administrare Publică mă vor ajuta să mă încadrez mai plenar în

dernizare a comunei Trușeni”.

Studiile, schimbul de opinii și idei, atmosfera colegială au redat un suflu nou administrării, fiind aplicat un management modern. Spre exemplu, problema locurilor în grădinița de copii. S-a discutat referitor la construcția unui nou bloc al instituției preșcolare. Apoi, în contextul reformei învățământului, s-a găsit de cuviință ca încăperile eliberate ale liceului să fie amenajate pentru copiii din grupele pregătitoare. Vor fi economisite și surse financiare și copiii vor fi mai aproape de școala unde vor învăța. E în stadiu de finalizare un alt important proiect pentru comună – apeductul Chișinău-Trușeni, care va soluționa definitiv problema asigurării cu apă a comunei. Sunt și alte proiecte valoroase asupra cărora se lucrează în cunoștință de cauză.

...S-a mai finalizat un an de studii, încă un pas înainte pe calea promovării culturii administrative, la care s-a referit Președintele Republicii Moldova, Nicolae Timofti, în mesajul de

activitatea primăriei. Cu atât mai mult, că studiem împreună și îmbinăm armonios teoria cu practica, cu experiența fiecăruia dintre noi. Și împreună, cred, vom reuși să redăm noi valențe procesului de renovare și mo-

salut cu prilejul aniversării de 20 de ani de la fondarea Academiei, care este dezvoltată și sub aspectul conlucrării eficiente a funcționarilor din autoritățile publice.

Vlad IONAȘCU

Activismul social – pârgă a progresului

DI Victor Ciobanu, director al întreprinderii „Terra Info plus” SRL este proaspătul absolvent, studii superioare de masterat de profesionalizare, al Academiei de Administrare Publică, învățământ de zi, specializarea „Drept constituțional și drept administrativ”. Fiind indubitabil pentru o societate bazată pe cunoaștere a susținut teza de master cu tema „Dreptul la asociere”, argumentând astfel alegerea sa în interviul acordat ziarului nostru.

Victor CIOBANU: Avem noi o înțeleaptă zicală românească „Cine deține informația, deține puterea”. Cu alte cuvinte, o societate bazată pe cunoaștere nu poate fi manipulată, ci, dimpotrivă, poate fi un actor activ în viața politică a statului. Este un lucru cert, dar eu, personal, m-am convins de aceasta în virtutea serviciilor prestate agenților economici, persoanelor fizice, autorităților publice. Lucrările geodezice, topografice și batimetrice, pe care le îndeplinim, sunt întotdeauna coordonate cu autoritățile publice centrale sau locale.

CORRESPONDENTUL: Probabil, că și aceste relații au fost o motivație de a face studii la Academia de Administrare Publică?

V.C.: Întocmai. O înțelegere multilaterală a sistemului public, a administrării înseamnă și o conlucrare mai eficientă cu autoritățile publice pentru amenajarea și dezvoltarea mai durabilă a comunităților, care se pot realiza, la rândul lor, pe o bună cunoaștere a legislației de domeniu. De aceea, am și hotărât să mă înscriu la specializarea „Drept constituțional și drept administrativ”. Și pe tot parcursul studiilor la Academie m-am condus de principiul „Învățând, să înveți și pe alții”. Fiindcă, îndeplinind lucrări prin localitățile republicii, am sesizat multe situații care creau mari probleme cetățenilor. Acum, fiind cunoscut aprofundat cu dreptul constituțional

și dreptul administrativ, pot ajuta oamenii cum să procedeze, conform legislației, pentru a-și soluționa problemele și să-i ajute și pe alții. Știind legislația, conlucrez și cu funcționarii publici pentru a întocmi corect documentația lucrărilor îndeplinite. Astfel, pas cu pas populația trebuie informată, accentuând rolul cetățeanului în treburile statului.

Toate acestea m-au și motivat să scriu teza de master cu tema „Dreptul la asociere”. Adică, formând organizații politice, obștești, nonguvernamentale sau de tipul celor sindicaliste, cetățenii se pot implica activ în viața socială și politică a țării, să vină cu opinii, sugestii, propuneri către guvern sau parlament pentru a contribui la perfecționarea legislației, la implementarea mai eficientă a reformelor, care să determine o dezvoltare du-

rabilă reală a statului, să garanteze drepturile cetățenilor, să le asigure un trai mai decent.

COR.: Sunt probleme mereu în actualitate. Veți continua să lucrați asupra temei abordate?

V.C.: Pentru viitorul apropiat îmi propun, în primul rând, să aplic în practică cunoștințele acumulate la Academie în acești doi ani, care au fost ani de studii deosebiți. Acum pot confirma că la Academie procesul de studii este, într-adevăr, unul academic, cu profesori de o rară inteligență și foarte amabili care te predispun la o studiere aprofundată a materialului. După ce voi îmbina creativ teoria cu practica și voi acumula o experiență bogată, învățând continuu, mă voi gândi și la studii de doctorat. Și tot aici, la Academia de Administrare Publică.

Interviu de Ion AXENTI

Transparența – un indicator al democrației

Rodica JARDAN,
absolventă a Academiei de
Administrare Publică,
specializarea „Administrarea
Publică”, promoția 2013

Studiile în domeniul administrației le-am început la facultatea Relații Internaționale, Științe Politice și Administrative a Universității de Stat din Moldova. Baza metodologică a specialității „Administrarea Publică” o constituia cărțile și monogra-

file profesorilor de la Academia de Administrare Publică, fapt ce mi-a și trezit interesul de a continua studiile la această instituție, care prin însăși denumirea ei se prezintă ca un centru național al științei administrației. Am venit aici pentru a-mi aprofunda cunoștințele în domeniul respectiv și, îndeosebi, de a învăța cum să aplic aceste cunoștințe în practică, deoarece la universitate se predă mai mult teorie.

Cei doi ani de studii de masterat la Academie mi-au îndreptățit întru totul așteptările. Am învățat și teorie și practică, având profesori cu calități deosebite de a preda creator disciplinele și, astfel, am acumulat acel bagaj de cunoștințe care îți oferă cele mai atractive oportunități. Am avut ca obiect de

cercetare problema informării cetățenilor, a interesului lor privind activitățile autorităților publice locale și de a se implica activ în administrarea localităților.

Aceste probleme le-am reflectat în teza mea de masterat „Asigurarea transparenței și accesul la informații privind activitatea autorităților publice”. Or, transparența asigură, la rândul ei, democratizarea societății, adică a comunităților. Este important de a trezi interesul cetățenilor să fie la curent cu activitatea primăriilor, de a se implica în promovarea ideilor privind dezvoltarea localităților. Aici este vorba de consultarea cetățenilor, de atragerea lor în diferite activități benevole, de a se încadra în ONG-urile formate în cadrul comunităților. O idee in-

teresantă poate fi „Poșta civilă”, adică instalarea cutiilor poștale în locurile publice, unde cetățenii pot lăsa înscris propuneri, sugestii, idei referitor la diverse probleme ale comunităților și căile de soluționare a lor, pot adresa întrebări autorităților locale. Multe se poate de realizat pentru asigurarea unei reale transparențe și de a conștientiza populația despre rolul pe care trebuie să-l joace în administrarea comunității.

Actualmente, activez în sectorul privat, ca manager, dar după acești doi de studii la Academie mă văd într-un viitor previzibil angajată în calitate de funcționar public. Este un câmp de activitate atractiv și de mare interes social, unde te poți afirma spre binele cetățenilor.

Primul acord de cooperare intercomunitară

Primarii orașului Telenești, ai satelor Inești, Bănești, Verejeni, Măndrești și Ratuș din raionul Telenești și primarul din Prepețița, raionul Sângerei au semnat un acord de cooperare intercomunitară care va permite evacuarea în comun a deșeurilor menajere din localitățile participante.

salubritate, ei au povestit oamenilor despre procedura de abonare la serviciu, și au colectat și câțiva saci cu gunoi.

„Dacă mașina va veni săptămânal, sigur că am să mă abonez,” spune o locuitoare a satului Inești. „Ne propunem să dezvoltăm satul, dar și să educăm oamenii să gândească mai

voltare în Moldova, prezentă la eveniment.

„Semnarea acordului reprezintă doar începutul - urmează să convingem sătenii să semneze contracte cu întreprinderea de salubritate, să stabilim itinerarele în fiecare sat, și să lansăm propriu-zis serviciul,” explică primarul orașului Telenești, Vadim Lelic. Serviciul de salubritate va fi prestat în baza contractelor individuale dintre întreprinderea municipală și cetățeni. Primarii vor îndemna locuitorii satelor să semneze contracte, astfel încât prima rută a mașinii de la salubritate să aibă loc pe 1 august. Costul abonamentului la acest serviciu nu va depăși 8 lei pentru o persoană pe

Aproximativ 25% din primăriile din Republica Moldova au o populație mai mică de 1500 de locuitori, iar peste 80% din ele - mai puțin de 5000 de locuitori. Experiența europeană demonstrează că lansarea unor servicii publice în localități cu mai puțin de 5000 de locuitori este dificilă și nerentabilă. Mecanismul cooperării intercomunitare oferă o soluție viabilă pentru această problemă.

„Nu este simplu, este necesară și cooperarea primăriilor care până acum erau mai mult în competiție, este necesar și acordul populației de a încheia un contract, de a plăti o anumită taxă”, a specificat managerul Programului comun pentru dezvoltare locală integrată, Mihai Roșcovan.

Până la sfârșitul anului 2015, Programul comun pentru dezvoltare locală integrată își propune să realizeze 10 proiecte de cooperare intercomunitară în mai multe raioane ale Republicii Moldova.

Programul este coordonat de Cancelaria de Stat și implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare și Entitatea ONU pentru abilitarea femeilor și egalitatea genurilor.

În urma semnării acordului, mai bine de 20 de mii de oameni vor obține acces, pentru prima dată în istoria acestor localități, la un serviciu de calitate de evacuare a deșeurilor menajere.

„Acest acord ne va permite să obținem ceea ce așteptăm de la noi oamenii: servicii de calitate și un sat mai curat,” a declarat, la ceremonia de semnare a acordului, Tudor Țurcanu, primarul orașului Ratuș. Concomitent cu lansarea serviciului de evacuare a deșeurilor menajere, în comună vor fi lichidate gunoierile neautorizate. Vasile Pânzaru, primarul satului Prepețița din r. Sângerei, a mulțumit cosemnatarilor că au acceptat participarea la acest serviciu a unui sat din alt raion, adăugând că demult se doresc și ei să aibă un sat mai curat.

După semnarea acordului, cei șapte primari au mers în localitatea Inești pentru a demonstra cum va funcționa noul serviciu. Îmbrăcați în veste speciale, la bordul mașinii de

ecologic,” a explicat Ludmila Manoli, primărița satului Inești.

În anii 2008-2009, primăria orașului Telenești a fost ajutată de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare și de Fondul național de dezvoltare regională să-și creeze una dintre cele mai puternice servicii de salubritate din Moldova. Astăzi, după capacitatea tehnică, volumul de activitate și serviciile prestate, întreprinderea de salubritate din Telenești a devenit o întreprindere modernă (gunoieră ecologică, containere noi de colectare a deșeurilor, unități motorizate performante, sistem de contracte individuale etc.)

„Sperăm că acest prim proiect de cooperare intercomunitară va servi drept model și pentru alte regiuni ale țării. Vom continua să sprijinim reformele care contribuie la îmbunătățirea vieții tuturor oamenilor,” a spus Narine Sahakyan, reprezentantul permanent adjunct al Programului Națiunilor Unite pentru Dez-

lună.

„Lansarea serviciului comun în câteva localități reprezintă un prim exemplu de succes al reformei de descentralizare, care se desfășoară în Moldova,” spune Mihai Roșcovan, managerul Programului comun pentru dezvoltare locală integrată. Proiectul de extindere a serviciilor de salubritate din Telenești este susținut de Programul comun de dezvoltare locală integrată (PCDLI) în contextul implementării reformei de descentralizare ce prevede sporirea capacităților autorităților locale de a administra treburile publice și de a presta servicii locale accesibile și de calitate tuturor oamenilor.

rilor, cu susținerea financiară a guvernelor Danemarcei și Suediei, care au contribuit împreună 7 milioane 250 mii dolari SUA.

Funcțiunile publice sunt, adesea, departe de popor

Un interviu inedit cu Mihai Eminescu

- Domnule Eminescu, ați putea descrie, în câteva cuvinte, cam cum arată România de astăzi, în perspectivă socială și politică?

Plebea de sus face politică, poporul de jos sărăcește și se stinge din zi în zi de mulțimea greutăților ce are de purtat pe umerii lui, de greul acestui aparat reprezentativ și administrativ care nu se potrivește deloc cu trebuințele lui simple și care formează numai mii de pretexte pentru înființare de posturi și paraposturi, de primari, notari și

paranotari, toți aceștia plătiți cu bani peșin din munca lui, pe care trebuie să și-o vândă pe zeci de ani înainte pentru a susține netrebnicia statului român. Cea mai superficială socoteală din lume ar vedea, îndestul, că puterea productivă a nației românești n-a crescut, n-a putut să crească în raport cu groaza de cheltuieli pe care le-au impus formele de civilizație străină, introduse cu grămada în țara noastră... Clasele productive au dat îndărăt; proprietarii mari și țărării au sărăcit; industria de casă și meșteșugurile s-au stins cu desăvârșire - iar clasele improductive, oamenii ce încurcă două buchii pe hârtie și aspiră a deveni deputați și miniștri, advocați s-au înmulțit cu asupră de măsură, dau tonul, conduc opinia publică.

- Care credeți că este cauza acestei situații?

- Am admis legi străine în toată puterea cuvântului, care substituie, pretutindenea și pururea, în locul noțiunilor nație, țară, român, noțiunea

om, pe aceea de cetățean al universului... Am creat o atmosferă publică pentru plante exotice, de care planta autohtonă moare... Azi avem cele mai înaintate instituții liberale: control, suveranitatea poporului, consilii județene și comunale. Stăm mai bine pentru aceasta? Nu, de zece ori mai rău, căci instituțiile noi nu se potriveau cu starea noastră de cultură, cu suma puterilor muncitoare de care dispunem, cu calitatea muncii noastre, încât trebuie să le sleim pe acestea pentru a întreține aparatul costisitor al statului modern.

- Ați definit, în editorialele de la TIMPUL, aceste legi de import ca fiind „legi ale demagogiei”. Ce sunt acestea și cum ar trebui să arate niște legi... „nedemagogice”?

- Legile demagogiei sunt factice, traduse de pe texte străine, supte din deget, pe când ele ar trebui să fie, dacă nu codificarea datinei juridice, cel puțin dictate și născute din necesități reale, imperios cerute de spiritul de echitate al poporului; nu reforme introduse în mod clandestin, necerute de nimenea sau vulgarizate ca o marfă nouă sau ca un nou spectacol. Cum s-a ajuns la acest import necondiționat? Spiritul public nu e copt... Această copilărie a spiritului nostru public se arată de la începutul dezvoltării noastre moderne, din zilele în care cei dintâi tineri, rău sau deloc preparați, s-au întors din Paris, unde, uimiți de efectele strălucite ale unei vieți istorice de o mie și mai bine de ani și uitând că pădurea cea urieșească de averi, știință și industrie au un trecut foarte lung în urma-i, au socotit a introduce aceeași stare la noi, introducând formulele scrise ale vieții publice

de acolo. Deci, îi învinuiți de superficialitate... E o zicală veche că, de-ai sta să numeri foile din plăcintă, nu mai ajungi s-o mănânci. Drept că e așa, dar cu toate acestea acele foi există. Și dacă n-ar exista, n-ar fi plăcintă. Asemănarea e cam vulgară, dar are meritul de a fi potrivită. Condițiile plăcintei noastre constituționale, a libertăților publice, de care radicalii se bucură atâta, sunt economice; temelia liberalismului adevărat este o clasă de mijloc care produce ceva, care, puind mâna pe o bucată de piatră, îi dă o valoare înzecită și însușită de cum o avea, care face din marmură statua, din in pânzătură fină, din fier mașine, din lână postavuri.

- Este clasa noastră de mijloc în aceste condiții? Poate ea vorbi de interesele ei? După părerea dumneavoastră, ce prevalează - sau ce ar trebui să prevaleze - în viața unui stat: politicul sau economicul?

- De când lumea nu s-a văzut ca un popor să stea politicește sus și economicește jos; amândouă ordinele de lucruri stau într-o legătură strânsă; civilizația economică e muma celei politice... Chestiunea economică la noi nu e numai o chestiune a mișcării bunurilor; ea e mai adâncă, e socială și morală. Fără muncă și fără capitalizarea ei, adică fără economie, nu există libertate. Celui care n-are nimic și nu știe să se apuce de nici un meșteșug dă-i toate libertățile posibile, tot rob e, robul nevoilor lui, robul celui dintâi care ține o bucată de pâine în mână. Nu există alt izvor de avuție decât munca, fie actuală, fie capitalizată, sau sustragerea, furtul. Când vedem milionari făcând avere fără muncă și fără capital nu mai e îndoială că ceea ce au ei, a pierdut cineva.

**Un articol de Miron Manega,
(după ziarul „TIMPUL”,
19 octombrie 2012)**

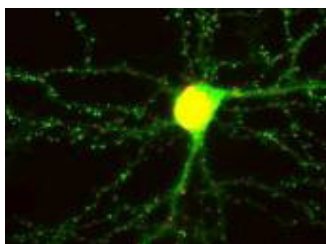
Continuare în numărul următor.

Eminescu nu a fost doar poet și gânditor, ci și un mare jurnalist român (cel mai mare) și, în această calitate, primul analist economic și politic din istoria României.

„Diagnosticile”, avertismentele, analizele și soluțiile sale, bazate pe o profundă cunoaștere a realităților românești, a istoriei și a contextului european, sunt valabile și astăzi. Citindu-i textele publicistice, ai senzația halucinantă că sunt scrise aici și acum. Pornind de la această realitate culturală care, deși publică, este necunoscută publicului (căci Eminescu este mai mult citat decât citit), ne-am gândit să-l „confruntăm” cu situația din prezentul imediat, printr-un interviu virtual. De fapt, virtuală este proiecția în prezent, pentru că răspunsurile „intervievatului” sunt, de fapt, extrase din textele sale apărute în publicațiile Federațiunea, Convorbiri Literare, Curierul de Iași (1869-1877), Timpul (1877-1883), România Liberă (1889) și din manuscrisele publicate postum. (Miron Manega)

Cum arată amintirile la nivel cerebral?

Oscar Wilde a numit memoria "un jurnal pe care toți îl purtăm cu noi". În prezent o echipă de oameni de știință a reușit să găsească modalitatea prin care se poate vedea unde și cum este scris acest jurnal.

Echipa, condusă de Don Arnold și Richard Roberts de la University of Southern California, a creat niște sonde microscopice care luminează sinapsele dintr-un neuron viu în timp real, prin atașarea de markeri fluorescenți pe proteinele sinaptice – toate acestea fără a fi afectată capacitatea de funcționare a neuronului.

Aceste markere fluorescente le permit cercetătorilor să vadă pentru prima oară pe

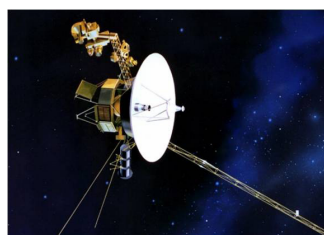
viu sinapsele excitatorii și inhibitorii și, ceea ce este foarte important, felul în care acestea se schimbă pe măsură ce se formează noi amintiri.

Aceste sonde se comportă ca niște anticorpi, dar sunt legate mult mai strâns și sunt optimizate să lucreze în interiorul celulei, ceea ce anticorpii nu pot face. Pentru crearea lor, echipa a folosit o tehnică cunoscută sub numele de "afișaj mRNA", care a fost elaborată de Richard Roberts și de Jack Szostak, laureat al premiului Nobel.

După modelul Proiectului Genomului Uman, obiectivul acestei inițiative de 100 de milioane de dolari SUA este de a întreprinde o cercetare rapidă care să schițeze cu exactitate modul în care funcționează creierul și care ne va permite să "înțelegem mai bine cum gândim, cum învățăm și cum ne amintim, după cum se afirmă pe site-ul web al inițiativei BRAIN.

Primul obiect fabricat de oameni în spațiul interstelar

Sonda spațială americană Voyager 1, lansată în 1977, se află în prezent la marginile Sistemului Solar, urmând să devină primul obiect fabricat de oameni care se va „aventura” în spațiul interstelar, a anunțat NASA într-o serie de articole publicate în presa de specialitate.

Cele două sonde Voyager, lansate în 1977, la un interval de o lună una față de cealaltă, se află încă într-o stare bună de funcționare, arată NASA. Programul de explorare Voyager are ca obiectiv studierea planetelor din afara Sistemului Solar. Voyager 1 și Voyager 2 au survolat deja planetele Ju-

pter, Saturn, Uranus, Neptun și 48 dintre sateliții acestora. Datele transmise de cele nouă instrumente aflate la bordul fiecăreia dintre cele două sonde au făcut ca această misiune de explorare a Sistemului Solar să devină cea mai fructuoasă, din punct de vedere științific, din întreaga istorie spațială.

Lucrul cel mai surprinzător este că Voyager 1 și geamăna sa, Voyager 2, continuă să funcționeze și, mai mult, să comunice cu Terra. De mărimea unui automobil, ea dispune de o antenă cu un diametru de patru metri și un radio care îi permite să trimită date spre Terra. Aparatul său foto a fost însă dezactivat în 1990, pentru a economisi resursele de energie. Cu ajutorul bateriilor sale, sonda poate să-și alimenteze instrumentele până în 2020-2025, dacă nu folosește comunicațiile radio. Apoi își va continua singură drumul, rătăcind, în spațiul interstelar.

Vaccin anticancer la plămâni

Oamenii de știință argentinieni și cubanezi au conceput primul „vaccin” pentru cancerul de plămâni realizat vreodată. Testele clinice au arătat că vaccinul a prelungit viața unui număr de trei ori mai mare de persoane diagnosticate cu o fază târzie a cancerului la plămâni decât tratamentele obișnuite, bazate doar pe chimioterapie și radioterapie.

Cercetătorii din Argentina afirmă că medicamentul – ce a fost conceput de cercetătorii de la Centrul de Imunologie Moleculară din Cuba – oferă o metodă nouă și, totodată, eficientă de a amplifica tratamentul pentru cancer la plămâni. Dacă tratamentele tradiționale omoară celulele canceroase, dar atacă totodată și toate celelalte celule ale corpului, Ra-

cotumomab se numără printre medicamentele noi ce stimulează sistemul imunitar al corpului, permițându-i să distrugă cancerul prin „demascarea” sa, spune Alonso.

Specialiștii speră să vândă medicamentul în 25 de țări până în 2015.

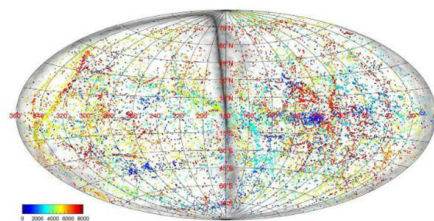

Cancerul la plămâni este cea mai răspândită cauză a deceselor provocate de cancer la nivel mondial, provocând 1.700.000 de decese în 2008, conform celor mai noi date ale Organizației Mondiale a Sănătății.

Harta Universului apropiat

O echipă internațională de cercetători, incluzându-l pe astronomul Brent Tully din partea University of Hawaii, a cartografiat mișcările structurilor cosmice aflate în Universul din apropiere într-un mod mai detaliat decât a fost vreodată efectuat anterior.

Hărțile sunt prezentate sub forma unui video care oferă o reprezentare dinamică tridimensională a Universului, utilizând funcții de rotire, panoramare și scalare. Materialul video a fost anunțat recent la conferința „Curenții cosmici: observații și simulări” din Marsilia, Franța, care a onorat cariera și aniversarea de 70 de ani a lui Brent Tully.

Proiectul „Curenții cosmici” a cartografiat densitatea materiei vizibile și întunecată aflate în jurul galaxiei noastre Calea Lactee până la o distanță de 300 de milioane de ani-lumină.

Structura la scară mare a universului reprezintă o rețea complexă de clustere, filamente și spații goale. Spațiile goale sunt delimitate de filamente care formează super-roiuri de galaxii, cele mai mari structuri din univers. Galaxia noastră, Calea Lactee, se află într-un supergrup de 100.000 de galaxii.

Primarul de Cimișeni, judecat pentru șantaj

Primarul de la Cimișeni, Criuleni, va fi judecat pentru comiterea infracțiunii de șantaj. Alesul local este învinuit

de procurori că, prin amenințare cu moartea, i-a cerut unui sătean să-i transmită dreptul de proprietate asupra unor terenuri din extravilanul satului, transmite IPN cu referire la un comunicat de presă al Procuraturii Generale.

Pentru că nu a putut să-și atingă scopul, în martie, primarul s-a deplasat în barul care îi aparține familiei bărbatului și, continuând amenințările, l-a lovit cu un scaun în cap. Victima a fost internată în spital cu traumă craniocerebrală închinată, comunică anchetatorii.

Tot pentru șantaj, dar și huliganism agravat, este cercetat și primarul satului Bahmut, raionul Călărași. Potrivit procurorilor, acesta ar face parte dintr-un grup criminal organizat care a încercat să deposeze mai multe persoane de proprietăți scumpe. Cauza penală se află pe rol la Judecătoria sectorului Centru.

Polițist din Cimișlia „invitat” la CNA

Un inspector superior al Serviciului supravegherea transportului și circulației rutiere din cadrul Inspectoratului de poliție Cimișlia a fost reținut de ofițerii direcției Sud a CNA, fiind bănuț de corupere pasivă. Potrivit denunțatorului, polițistul ar fi extorcat de la un conducător auto 4000 de lei ca să nu-l atragă la răspundere penală pentru conducerea transportului în stare de ebrietate.

În urma acțiunilor întreprinse, inspectorul a fost reținut în flagrant în biroul său de serviciu, în urma extorcării și primirii sumei de 4000 lei. Totodată, ofițerii CNA au do-

cumentat și momentul returnării permisului de conducere și certificatului de înmatriculare auto.

Pe acest caz a fost deschis un dosar penal în temeiul art. 324 alin. (2) lit. c) Cod penal – corupere pasivă. Dacă va fi găsit vinovat, omul legii riscă până la 10 ani de închisoare cu o amendă de până la 60 de mii de lei.

Om de afaceri, reținut pentru trafic de influență

Un om de afaceri din Briceni a fost reținut de ofițerii CNA, fiind suspectat de trafic

de influență. Potrivit denunțatorului, bărbatul i-ar fi cerut 2000 de euro sub pretextul că

are influență asupra primarului de Edineț și că-l poate determina pe acesta să favorizeze vânzarea, la preț avantajos, a unui teren al Primăriei, prin intermediul Comisiei de licitație.

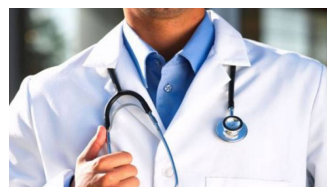
În baza denunțului, ofițerii CNA au deschis un dosar penal pentru trafic de influență, reținând omul de afaceri în-

tr-un bar din municipiul Bălți. Operațiunea a avut loc în momentul transmiterii banilor.

Medic din Soroca suspectat de luare de mită

Șeful secției obstetrică perinatologică din cadrul Spitalului

lui raional Soroca a fost reținut de către ofițerii direcției Nord a CNA. Medicul este suspectat

că ar fi pretins și primit 3500 de lei de la o pacientă pentru efectuarea unei operații cezariene și acordarea ajutorului medical postnatal

Potrivit sursei, reținerea a avut loc imediat după transmiterea banilor. În acest caz a fost deschis un dosar penal pentru corupere pasivă, iar dacă va fi găsit vinovat, bărbatul riscă până la 10 ani de închisoare.

800 de euro pentru o operație la ochi

Un medic oftalmolog din cadrul Spitalului pentru copii „Emilian Coțaga” din capitală a fost reținut în flagrant de ofițerii CNA, fiind bănuț de corupere pasivă.

Potrivit denunțatorului, medicul i-ar fi cerut 800 de euro pentru a-i opera fiica la ambii ochi. Conform datelor preliminară a anchetei, copilul

spital și supus intervenției chirurgicale.

În pofida constatărilor medicului de familie, oftalmologul ar fi extorcat de la mama pacientului câte 400 de euro pentru fiecare ochi operat. În momentul flagrantului, bărbatul a predat benevol 400 de euro, primiți de la denunțator.

Pe acest caz a fost deschis un dosar penal în temeiul art. 324 Cod penal – corupere pasivă. Bănuțul a fost reținut pentru 72 de ore, iar dacă va fi găsit vinovat, riscă până la 10 ani de închisoare cu o amendă în mărime de până la 60 de mii de lei.

În primele 5 luni ale anului curent, CNA a pornit 11 cauze penale care vizează corupția în domeniul ocrotirii sănătății.

suferea de cataractă congenitală totală și avea îndreptare de la medicul de familie pentru a fi internat de urgență în

Cum să ne păzim sănătatea?

Vă prezentăm un top al celor mai nocive produse alimentare pe care trebuie să le evităm pentru a ne ocroti sănătatea

Hot dog

Acest produs alimentar american place tuturor. Ceea ce nu știm însă atunci când mușcăm cu plăcere din cornul cu crenvuști, kechup și muștar, este că fiecare înghițitură ne afectează sănătatea. Crenvuștii sunt preparați din resturi de carne de pe oase și conțin agenți de îngroșare și arome, ambele foarte nesănătoase. Un studiu, realizat recent de American Institute for Cancer Research, demonstrează că 50 de grame de carne procesată, echivalentul a unui crenvuști, consumate zilnic, cresc riscul apariției cancerului colorectal cu 21%.

Chipsurile

Sunt, probabil, cele mai nesănătoase dintre alimentele de fast food. Cu toate că cartofii sunt sănătoși, modul de preparare al chipsurilor schimbă

lucrurile. Chipsurile se fac prin prăjirea în ulei a feliilor foarte subțiri de cartof, cu un adaos mare de zahăr și sare, conservanți și aditivi alimentari. Dincolo de faptul că îngrașă, chipsurile de cartofi sunt periculoase din cauza conținutului mare de grăsimi nesaturate. Consumul ridicat de chipsuri crește riscul bolilor cardio-vasculare, nivelul de colesterol, iar

unele studii le leagă de boala Alzheimer, diabet și depresie.

Băuturile carbogazoase

După ce mâncăm un hot dog și o pungă de chipsuri, probabil, ni se face sete. Ultimul lichid, cu care ar trebui să ne potolim setea, este o băutură carbogazoasă. Sucurile răcoritoare ne afectează și ele sănătatea. Băuturile acidulate pot duce la obezitate și carii dentale. Benzoatul de sodiu

provoacă hiperactivitate și modificări ale ADN-ului, iar cafeina, regăsită în concentrații mari în sucuri, poate cauza tulburări de somn și anxietate

Margarina

Acest produs conține uleiuri vegetale hidrogenate, care formează acizi transaminazici, care dăunează organismului și în timp duc la apariția bolilor cardiovasculare, a diabetului, a cancerului și a obezității. Grăsimile vegetale hidrogenate slăbesc și rezistența sistemului imunitar și, astfel, organismul devine mai vulnerabil în fața infecțiilor și a intoxicațiilor.

Mezelurile

Indiferent că sunt ieftine sau scumpe, mezelurile sunt la fel de dăunătoare organismului. Ele sunt pline de grăsimi, sare, condimente și conservanți. Consumate constant,

mezelurile provoacă hipertensiune, boli cardiovasculare, cancer și obezitate.

Produse de patiserie și gogoși

Sunt făcute din făină albă, zahăr rafinat, arome artificiale și uleiuri hidrogenate pline de grăsimi nesănătoase pentru organism, plus că sunt foarte bogate în calorii și sărace în substanțe nutritive. Produsele de patiserie conțin grăsimi saturate și aditivi alimentari, pentru a fi menținute fragede timp îndelungat.

Guma de mestecat

Provoacă balonare, iar dacă este consumată în exces, duce la apariția gastritei și a ulcerului gastric.

Măncați responsabil. Viața trebuie să aibă prioritate.

Abonarea 2013

Continuă abonarea pentru a doua jumătate a anului 2013 la revista științifico-metodică trimestrială **"ADMINISTRAREA PUBLICĂ"** și la ziarul **"FUNCȚIONARUL PUBLIC"**, publicații ale Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova.

Revista **"Administrarea Publică"** apare trimestrial.

Costul unui abonament:

3 luni - 41 lei 30 bani; 6 luni - 82 lei 60 bani.

Ziarul **"Funcționarul Public"** apare de 2 ori pe lună.

Costul unui abonament:

3 luni - 37 lei 80 bani; 6 luni - 75 lei 60 bani.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Mihai MANEA - șef secție

Ion AXENTI - secretar responsabil

Sergiu PÎSLARU - redactor, designer

Vitalie NICA - redactor

A DRESA ANOASTRĂ:

Mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 370.

Dat la tipar 12.07.2013

E-mail: aap.editura@yahoo.com

CONTACTE:

Tel: 28-40-78

"Funcționarul Public" - supliment la revista "Administrarea Publică" -
publicație a Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova